

The Study of the Psychosocial Learning Environment in Elementary Classrooms of the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area

Sasipim Poompimol^{1*}

Abstract

This research aims to 1) study the psychosocial learning environment in elementary classrooms of the Nakhon Nayok primary educational service area schools; 2) compare the psychosocial learning environment in elementary classrooms of the Nakhon Nayok primary educational service area schools with different school sizes; and 3) compare the psychosocial learning environment in elementary classrooms of the Nakhon Nayok primary educational service area schools among different learning areas. The sample used in this research was 759 grade-six students of elementary schools in the Nakhon Nayok primary educational service area who were enrolled in the second semester of the 2018 academic year. The subjects were chosen by stratified random sampling. The research tool used in this study was the 'What Is Happening in This Class' (WIHITC) questionnaire. Statistics used for data analysis were descriptive analysis, standard deviation, and Two-way ANOVA.

The results yielded that 1) the psychosocial learning environment in elementary classrooms of the Nakhon Nayok primary educational service area schools had a mean score of 3.44, which was at a medium level; 2) the psychosocial learning environment in elementary classrooms of the Nakhon Nayok primary educational service area schools with different school sizes differed with statistical significance at .05. Additionally, the findings showed that the classrooms of small-sized schools had a higher psychosocial learning environment than medium-sized and large-sized schools with statistical significance at .05, but there was no difference in the psychosocial learning environment between medium-sized and large-sized schools; 3) the psychosocial learning environment in elementary classrooms of the Nakhon Nayok primary educational service area among different learning areas was different with statistical significance at .05, and 4) the results found interaction between school sizes and learning area. While the psychosocial learning environment in health and physical education, social studies, and foreign language classrooms were high in small-sized schools, in medium-sized classrooms the psychosocial learning environment was high in foreign languages, mathematics, social studies, and Thai language classrooms. Additionally, in the learning areas of foreign language, social studies, mathematics, and health and physical education there was a psychosocial learning environment at a high level only in classrooms of large-sized schools.

Keywords: Psychosocial Learning Environment, Elementary Classrooms

^{1*} Research Officer, Educational Research Development and Demonstration Institute, Srinakharinwirot University

* Corresponding Author Tel. 08-1550-6886 E-mail: sasipim@g.swu.ac.th

การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ศศิพิมพ์ พุ่มพิมล^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก 2) เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน และ 3) เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 759 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามสภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนระดับประถมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Two-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเท่ากับ 3.44 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง 2) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมไม่แตกต่างกัน 3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาไทย มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ และสุขศึกษาและพลศึกษา มีระดับค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมอยู่ในระดับสูงในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม ห้องเรียนระดับประถมศึกษา

^{1*} เจ้าหน้าที่วิจัย สังกัดสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. 08-1550-6886 อีเมล: sasipim@g.swu.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่โบราณมนุษย์แต่ละคนมีหน้าที่ที่ต้องค้นหาแนวทางที่นำมาซึ่งความชอบธรรมในสังคมและตลอดเวลาทุกคนต่างพยายามที่จะทำความเข้าใจความหมายของชีวิตและสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิต มีผลงานมากมายที่สะท้อนให้เห็นถึงการที่มนุษย์ได้แสดงออกให้เห็นถึงความสำคัญหรือมีคุณค่าในตัวเอง ได้แก่ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ และศาสนา [1] ซึ่งต่างมีความเชื่อว่าการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมายต่อตนเองและสังคม และการมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตสามารถสร้างได้จากหน่วยอื่นๆ ทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ศาสนา สังคม และที่ทำงาน แต่การศึกษาถูกมองว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างค่านิยมการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความหมาย (Benson, Scales, Hamilton & Sesma; [2]; [3])

สภาพการจัดการเรียนการสอนสามารถกำหนดค่านิยมในการดำเนินชีวิตได้ทั้งทางบวกและลบ จากการศึกษาาร่วมกันระหว่าง The American Psychological Association's Learner-Centered Principles (APA LCPs) [4] ระบุว่า การสร้างความหมายในการดำเนินชีวิต (Meaning making) เป็นผลลัพธ์เชิงบวกหนึ่งใน 7 ประการ จากการศึกษาความเห็นของครูในประเทศจีนและสเปน Huang, Teo, Sanchez-Prieto, Garcia-Penalvo and Olmos [5] พบว่า การขาดจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตส่งผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพในเยาวชนและนำไปสู่ผลเสียในรายบุคคลและสังคมโดยรวม โดยเห็นได้ว่านักเรียนจำนวนมาก มีบุคลิกกักขังตนเองอยู่ในโลกส่วนตัวและต่อต้านสังคม แม้ว่าจะมีผลการเรียนดีก็ตาม ไม่เพียงตัดขาดตัวเองจากความเครียดภายในครอบครัว การถูกรบกวนทางจิตใจหรือความผิดปกติทางด้านอารมณ์ แต่ยังปิดกั้นตัวเองจากความรู้สึกที่เป็นบวกต่อการดำเนินชีวิตอีกด้วย [6] จากการศึกษาได้ผลออกมาว่า การศึกษา

ที่ขาดความน่าสนใจ การจับกลุ่มเพียงบางคนในชั้นเรียน และการมีขีดจำกัดที่ครูจะเข้ามาช่วยเหลือเรื่องต่างๆ ทำให้การพัฒนาค่านิยมการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าของนักเรียนล้มเหลวและไร้ซึ่งความหมาย [7]

การเรียนการสอนที่ขาดประสิทธิภาพ แรงจูงใจและการช่วยเหลือจากครู นำมาซึ่งปัจจัยหลักในการก่อให้เกิดบุคลิกภาพแปลกแยก และความล้มเหลวของนักเรียน Turkina et al. [8] ระบุว่าความอ่อนแอ การขาดบรรทัดฐาน การโดดเดี่ยวทางสังคม และการขาดความหมายในการดำเนินชีวิตเป็นปัจจัย 4 ประการในการทำให้เกิดการแปลกแยกของนักเรียนในหมู่นักเรียนชาวออสเตรเลีย [9] ระบุว่าระดับความแปลกแยกของนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กันกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ วัฒนธรรมของนักเรียน-โรงเรียน การควบคุมโดยครูความสัมพันธ์ระหว่างครู-นักเรียน ขนาดของโรงเรียนและความเหมาะสมของหลักสูตร Barton [10] รายงานว่าในปี 2003 มีนักเรียนอายุ 16-25 ปี จำนวน 3.5 ล้านคนที่ลาออกจากโรงเรียนและไม่ไปโรงเรียนอีกเลย

Damon [2] ; Fry [11]; Reker & Wong [12] กล่าวว่าพัฒนาแนวคิดในการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมายนั้นส่งผลต่อชีวิตระยะยาว โรงเรียนมีส่วนในการกระตุ้นให้เด็กสร้างความเป็นผู้เรียนรู้ที่ไม่รู้จักจบ (Life-long learners) โดยมีชีวิตที่มีคุณค่า และสร้างสรรค์สิ่งที่ดีแก่สังคมในการศึกษาจึงมีคำถามว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีวิธีใดในการสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนให้มีความน่าสนใจ มีสาระและดึงให้เด็กอยู่ที่โรงเรียน โดยไม่ใช่เพื่อเพียงเรียนให้จบและประสบความสำเร็จ แต่รวมไปถึงบทบาทของโรงเรียนในการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมายต่อตนเองและสังคม และมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต

ความหมายในตน (Personal Meaning) ประกอบด้วย การมีลักษณะเฉพาะตัวที่ชัดเจน (Coherence) การมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินชีวิต

ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และการตระหนักถึงภารกิจในชีวิตที่ต้องทำให้สำเร็จทั้งเพื่อตนเองและเพื่อผู้อื่น (Purpose) จากการศึกษาพบว่าผู้ที่มีความหมายในตนสูงอาจไม่ประสบความสำเร็จได้ถ้าขาดแรงจูงใจในตน (Personal agency) ซึ่งมีผลในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในชีวิต โดยมีส่วนในการสร้างความรู้สึกอิสระในการเลือกทางเดินของตนเอง มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำ จากปัจจัย 2 ประการเบื้องต้นรวมกันทำให้เกิดความสำเร็จอันก่อให้เกิดความพึงพอใจและบรรลุลักษณะประสงค์ในชีวิตได้ (Life Satisfaction)

การวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาพบว่าต้องใช้ตัวแปรทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ กล่าวคือต้องใช้ตัวแปรทางจิตสังคมมาแยกแยะความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ตัวแปรทางจิตสังคมและบรรยากาศโดยทั่วไปของสังคมจะมีผลต่อเจตคติ และผลทางด้านความคิดของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติเกี่ยวกับวิชาต่างๆ และความสามารถทางวิชาการ การวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ในระบบของความหมายในตน (Personal Meaning System) มีกรอบความคิดที่มุ่งศึกษาในด้านความคิด แรงจูงใจ และตัวแปรทางจิตเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความเข้าใจในระบบของความหมายในตน และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศด้านจิตสังคม (Psychosocial) ในห้องเรียนและความคิดของนักเรียน ผลกระทบ และแรงจูงใจในความสำเร็จในการเรียน [13] ธรรมชาติของสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ได้รับอิทธิพลจากครู กิจกรรมทางสังคม เจตคติของครู และเจตคติของนักเรียน เหล่านี้เป็นโครงสร้างทางด้านจิตวิทยาและทางด้านกายภาพ [14]

จากการศึกษาไม่พบว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างตัวแปรทางจิตวิทยาสังคมในสภาพแวดล้อมต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียนต่อเป้าหมายของชีวิต ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาถือว่าจำเป็นต่อการศึกษา แต่ไม่มีใครเคยสนใจคำถามของผู้เรียนที่ว่า “ทำไมคุณถึงต้องการให้พวกเราติเยียมในโรงเรียน” คำถามนี้เกิดการโต้แย้งตลอดมาว่า หากนักการศึกษาไม่สามารถตอบได้ จะสามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้อย่างไร อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ครอบคลุม 7 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ 1) ความผูกพันระหว่างนักเรียน 2) การสนับสนุนจากครู 3) การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน 4) การสืบเสาะความรู้ 5) การกำหนดเป้าหมายในการทำงาน 6) การทำงานร่วมกัน และ 7) ความเสมอภาค

จากประเด็นดังกล่าวส่งผลให้ระบบบริหารของโรงเรียนเปลี่ยนไปด้วย ผลของการพิจารณาอย่างไม่ถี่ถ้วนรอบคอบทำให้ระบบต่างๆ อ่อนแอลง เช่น ครู ความรู้สึกกดดันของนักเรียน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในปัจจุบันทำให้ขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง ความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียนถูกละเลยและไม่ได้รับการคำนึงถึง

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ โดยไม่สามารถเพิกเฉยได้ การศึกษาสภาพแวดล้อมต่างๆ ของผู้เรียนทำให้นักการศึกษาสามารถจัดระบบต่างๆ ของโรงเรียนและให้ความช่วยเหลือได้ ซึ่งจะดีต่อทั้งครูและนักเรียน นักการศึกษาสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและมีเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายจะเป็นการช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าทำไมพวกเขาต้องอยู่ในโรงเรียน และชีวิตเขาต้องการอะไร ความสำเร็จก็จะตามมา การวิจัยที่ผ่านมาพบว่า เมื่อใดก็ตามที่นักเรียนมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าก็จะมีผลต่อการกระทำ ถ้านักการศึกษาสามารถจัดการด้วยวิธีนี้ได้อย่างถูกวิธีก็จะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิด

การเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำผลสำเร็จสู่ตนเอง ครอบครัว และสังคม

มีการศึกษาเกี่ยวกับระบบของความหมายในตน (Personal Meaning System) ใน 3 ประเทศ โดยเลือกโรงเรียนเอกชนเป็นตัวแทนในประเทศสหรัฐอเมริกา สวิตเซอร์แลนด์ และอินเดีย โรงเรียนทั้ง 3 แห่งนี้ จะมีความคล้ายคลึงกัน ประสบความสำเร็จ และคงสภาพเดิมตั้งแต่การทดสอบการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ตามโรงเรียนต่างๆ ทั่วไป ได้ ซึ่งการวิจัยดังกล่าวได้นำบริบท Learning Environment Research (LER) Existential Meaning Research (EMR) และ Positive Psychology Research (PPR) มาใช้ ดังนั้น หากมีการศึกษาในเรื่องดังกล่าวในประเทศไทยจะช่วยให้ได้แนวทางในการส่งเสริมสถานศึกษาให้ส่งเสริมผู้เรียนในด้านระบบของความหมายในตน (Personal Meaning System) ซึ่งแสดงออกในด้านความพึงพอใจในชีวิตและการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา

นครนายกที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมที่แตกต่างกัน

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครนายกในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีระดับของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมที่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 2,471 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน 5% จำนวน 759 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดโรงเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ปรับปรุงมาจากแบบสำรวจสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม ฉบับ What is Happening in This Class (WIHIC) ซึ่งพัฒนาโดย Fraser, McRobbie, & Fisher [14] เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียน มีลักษณะ

เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยข้อความประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความผูกพันระหว่างนักเรียน (Student Cohesiveness)
2. การสนับสนุนจากครู (Teacher Support)
3. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (Involvement)
4. การสืบเสาะความรู้ (Investigation)
5. การกำหนดเป้าหมายในการทำงาน (Task Orientation)
6. การทำงานร่วมกัน (Cooperation)
7. ความเสมอภาค (Equity)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยา สังคมอย่างละเอียด

2. นำแบบวัด What is Happening in This Class (WIHC) (Fraser, McRobbie, & Fisher) [15] ฉบับภาษาอังกฤษมาแปลเป็นภาษาไทย

3. นำแบบวัด What is Happening in This Class (WIHC) ฉบับภาษาไทยไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาภาษา ความถูกต้อง และความเหมาะสมกับบริบทประเทศไทยเป็นรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นดังต่อไปนี้

1) ด้านภาษา ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในบางข้อคำถาม ควรให้เหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่างมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2) ด้านจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อความบางข้อให้เหมาะสมกับบริบทของธรรมชาติในรายวิชาที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. นำผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 [16] ซึ่งแบบสอบถามที่นำมาใช้มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ระดับ 0.67 – 1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. นำแบบวัด What is Happening in This Class (WIHC) ฉบับภาษาไทยที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 197 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้ค่าจำแนกรายข้อระหว่าง .36 ถึง .65 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองด้วยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและรอรับแบบสอบถามกลับ ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ ข้อมูลประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบแผนการวิจัยแบบ 2x8 Factorial Design (ขนาดโรงเรียน 3 ระดับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ) ได้แก่

1. ค่าสถิติพื้นฐานของระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก

2. เปรียบเทียบระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน และกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันด้วยวิธีการ

วิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถอธิบายผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานคะแนนระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	n	\bar{x}	SD	แปลผล
ภาษาต่างประเทศ	97	3.64	.45	น่าพึงพอใจ
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	92	3.62	.61	น่าพึงพอใจ
สุขศึกษาและพลศึกษา	92	3.58	.66	น่าพึงพอใจ
คณิตศาสตร์	90	3.50	.49	ปานกลาง
ภาษาไทย	88	3.38	.52	ปานกลาง
วิทยาศาสตร์	116	3.31	.51	ปานกลาง
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	97	3.31	.58	ปานกลาง
ศิลปะ	87	3.20	.62	ปานกลาง
รวม	759	3.44	.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเท่ากับ 3.44 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .58 ซึ่งอยู่ในระดับที่ปานกลาง เมื่อพิจารณาในห้องเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ในห้องเรียนภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .52 คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .49 วิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .51

ภาษาต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .45 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .61 การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .58 ศิลปะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .62 และสุขศึกษาและพลศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .66 ซึ่งจะเห็นว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และศิลปะ มีระดับ

ค่าเฉลี่ยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน่าพึงพอใจ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายกที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ปรากฏดังตารางที่ 2 – 3

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ในห้องเรียนของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		3.356	3.433	3.570
ขนาดใหญ่	3.356	-	-.076	-.214*
ขนาดกลาง	3.433		-	-.137*
ขนาดเล็ก	3.570			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกของโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยห้องเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม

ในห้องเรียนสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกในห้องเรียนขนาดโรงเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ขนาดโรงเรียน	5.600	2	2.800	9.461	.000*
กลุ่มสาระการเรียนรู้	19.045	7	2.721	9.193	.000*
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้	9.475	14	.677	2.287	.005*
ความคลาดเคลื่อน	217.528	735	.296		
รวม	9232.268	759			

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม

ในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ในห้องเรียนของ

โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ในห้องเรียนที่จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีปฏิสัมพันธ์

ระหว่างขนาดโรงเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายกในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน ปรากฏดังตารางที่ 4 – 5

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ในห้องเรียนที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้	\bar{X}	ภาษา ต่าง ประเทศ	สังคมฯ	สุข ศึกษา	คณิตฯ	ภาษาไทย	การ งานฯ	วิทยาฯ	ศิลปะ
ภาษาต่างประเทศ	3.644	-	.009	.022	.140	.256*	.322*	.329*	.446*
สังคมศึกษาฯ	3.635	-	-	.012	.131	.247*	.313*	.320*	.437*
สุขศึกษาและพลศึกษา	3.622	-	-	-	.119	.235*	.301*	.308*	.424*
คณิตศาสตร์	3.503	-	-	-	-	.116	.182*	.189*	.305*
ภาษาไทย	3.388	-	-	-	-	-	.066	.073	.190*
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3.321	-	-	-	-	-	-	.007	.123
วิทยาศาสตร์	3.314	-	-	-	-	-	-	-	.116
ศิลปะ	3.198	-	-	-	-	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ห้องเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา คณิตศาสตร์ ภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และศิลปะ มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า

ห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ต่างมีค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมไม่แตกต่างกัน แต่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมสูงกว่าห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และศิลปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมสูงกว่าห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และศิลปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อม

การเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมสูงกว่าห้องเรียนกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ศิลปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ส่วนห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้

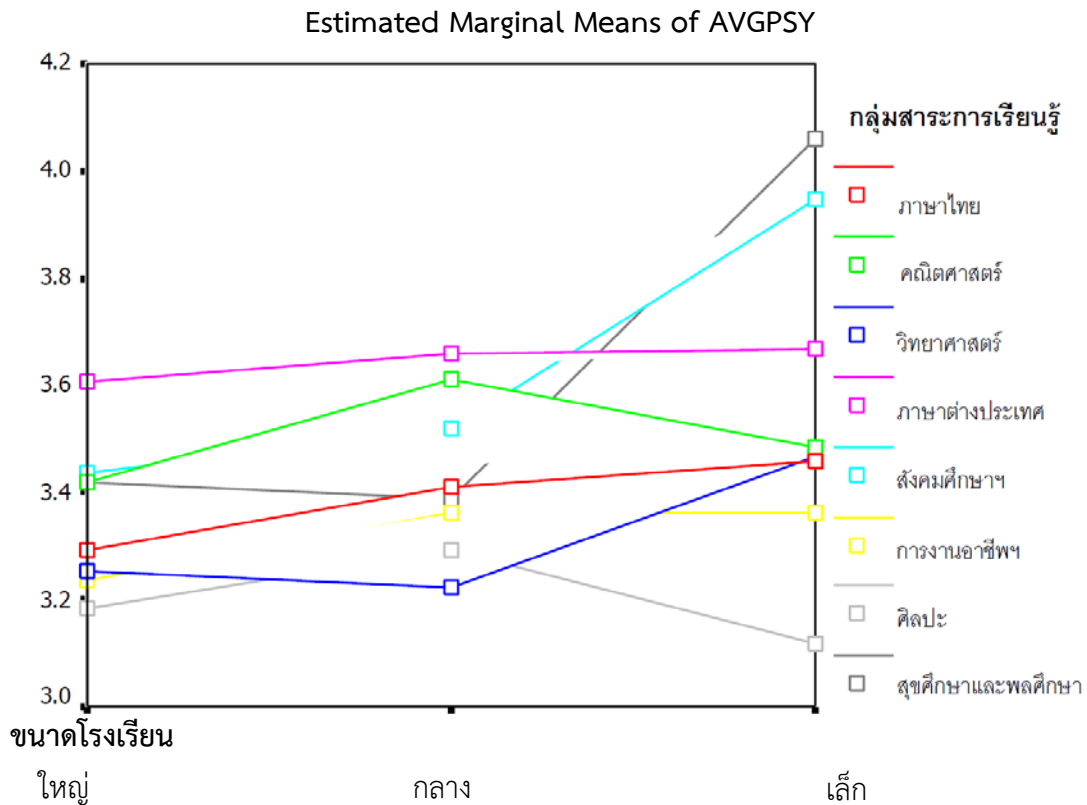
การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และ
ศิลปะ มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
เชิงจิตวิทยาสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงผลการเปรียบเทียบพหุคูณค่าเฉลี่ยคะแนนระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม
ในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เมื่อพบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างขนาดโรงเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	n	กลุ่มย่อยขนาดโรงเรียน		
		ใหญ่	กลาง	เล็ก
ศิลปะ	87	3.2042	-	-
วิทยาศาสตร์	116	3.3060	3.3060	-
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	97	3.3102	3.3102	-
ภาษาไทย	88	3.3756	3.3756	3.3756
คณิตศาสตร์	90	3.4962	3.4962	3.4962
สุขศึกษาและพลศึกษา	92	-	3.5827	3.5827
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	92	-	-	3.6201
ภาษาต่างประเทศ	97	-	-	3.6410
Sig.	759	.061	.097	.132

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ในโรงเรียน
ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อม
การเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครนายก ไม่แตกต่างกัน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ศิลปะ วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ในห้องเรียนของ
โรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อม
การเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมไม่แตกต่างกัน คือ กลุ่ม
สาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพและ

เทคโนโลยี ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ สำหรับ
ห้องเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยระดับ
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม
ไม่แตกต่างกัน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ ซึ่ง
ค่าเฉลี่ยคะแนนระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
เชิงจิตวิทยาสังคม ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำแนก
ตามขนาดโรงเรียน แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กราฟเส้นตรงประมาณค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ของโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ในห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับสูงในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาไทยอยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ สุขศึกษา และพลศึกษา ค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมอยู่ในระดับสูงในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมมุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Environment) ซึ่งเป็นปัจจัยสะท้อนถึงคุณภาพในการจัดการศึกษา ดังที่องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO [17] ได้อธิบายไว้ว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม หมายถึง ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา และสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ สุขภาพ สมรรถนะและความสามารถที่แสดงออกในสถานศึกษา อันเป็นผลจากพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ และพฤติกรรมของครูผู้สอน อันมีความสำคัญต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในการวิจัยครั้งนี้

วัดได้จากการรับรู้ของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียน ซึ่งพบว่าในห้องเรียนระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษานครนายก มีระดับของสภาพแวดล้อม การเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.44 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ในห้องเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครนายก มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมอยู่ใน ระดับที่จะส่งผลต่อนักเรียนได้ทั้งในทางที่ส่งเสริม นักเรียน หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของ นักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัว ของนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน [18] กล่าวว่า สภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยา โดยองค์รวมจะช่วยให้เด็กนักเรียนเกิดความสบายใจ ในการเรียน ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์ ไร้ความสนใจ ให้เด็กนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยความสุข นั่นคือหากจัดสภาพห้องเรียนให้มี สภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยาสังคมให้ดีย่อมจะส่งผล ดีต่อนักเรียน แต่หากสภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยา สังคมอยู่ในระดับต่ำ ย่อมจะเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ ของนักเรียน ซึ่งหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อม ภายในห้องเรียนนั้นขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ ดังนั้น จากการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เชิงจิตวิทยาสังคมของนักเรียนในห้องเรียนอยู่ใน ระดับปานกลาง จึงยังไม่อาจสรุปได้ว่ายังอยู่ใน ระดับที่จะส่งผลต่อนักเรียนอย่างไร ซึ่งหาก นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม การเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมย่อมจะส่งผลดีต่อ นักเรียน ดังที่ Ernesto, L., Diego, B., Paola, M. and Patrizia P. [19] ได้ศึกษาความพึงพอใจของ นักเรียนต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยา สังคมในห้องเรียนที่ แตกต่างกันในโรงเรียน มัธยมศึกษา จำนวน 18 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยา สังคม ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนจากครูและ

นวัตกรรม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของนักเรียน และการวางกฎเกณฑ์ในชั้นเรียนที่ชัดเจนและ โปร่งใส ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน มากขึ้น เมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียนที่มี ขนาดแตกต่างกันคือขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก พบว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายกที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยห้องเรียนของโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ก็มี สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมใน ห้องเรียนสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับค่าเฉลี่ย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมไม่ แตกต่างกัน ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าขนาดโรงเรียน กำหนดโดยปริมาณนักเรียนและในโรงเรียน ขนาดใหญ่ และขนาดกลางย่อมมีนักเรียนในแต่ละห้อง จำนวนมาก ผิดกับห้องเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องน้อยมาก บางห้องเรียนมีนักเรียนเพียง 1-2 คน และส่วนใหญ่ ไม่ถึง 20 คน ทำให้ครูดูแลนักเรียนในห้องเรียน ได้ทั่วถึง สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคน ได้รับโอกาสในการสร้างความผูกพันระหว่างนักเรียน (Student Cohesiveness) การสนับสนุนจากครู (Teacher Support) การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (Involvement) การสืบเสาะความรู้ (Investigation) การกำหนดเป้าหมายในการทำงาน (Task Orientation) การทำงานร่วมกัน (Cooperation) และความเสมอภาค (Equity) อันเป็นองค์ประกอบ ของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ ยิ่งไปกว่านั้น จากงานวิจัยของ Wasley et al. [20] ได้ให้ข้อคิดเห็นไปในทางเดียวกัน ว่า โรงเรียนขนาดเล็กก็มีโอกาสที่จะสร้างสังคม การเรียนรู้ที่นักเรียนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน

ภายใต้การดูแลของครูที่รู้จักนักเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งครูสามารถให้กำลังใจนักเรียน และนักเรียนสามารถสัมผัสได้ถึงความเป็นห่วงเป็นใยของครู นอกจากนี้ โรงเรียนขนาดเล็กยังช่วยลดโอกาสในการปลีกตัวไปอยู่ลำพังของนักเรียน ลดความแตกต่างและช่องว่างระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางการเงินต่างกัน และส่งเสริมให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายกว่า ยิ่งไปกว่านั้น Betts & Shkolnik [21] ยังได้อธิบายว่า เหตุที่การเรียนการสอนในห้องเรียนขนาดเล็กได้ผลดีกว่าการเรียนการสอนในห้องเรียนขนาดใหญ่ นั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะครูมักใช้เวลาในการทบทวน การสอน และให้ความสนใจนักเรียนในห้องเรียนขนาดเล็ก มากกว่า ห้องเรียนขนาดใหญ่ จากผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนประถมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แตกต่างกันมีระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นไปตามสภาพการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ซึ่งมีกิจกรรมที่เอื้อให้สามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนได้ และอาจสนับสนุนด้วยผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม ขนาดโรงเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายความว่า ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันส่งผลให้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนในแต่ละกลุ่มสาระแตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมของนักเรียนในห้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับสูงในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาไทยมีระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมอยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมสูงในห้องเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคม เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ พฤติกรรมของครู พฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียน จำนวนนักเรียนในชั้นเรียน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในองค์ประกอบย่อย คือ การสร้างความผูกพันระหว่างนักเรียน (Student Cohesiveness) การสนับสนุนจากครู (Teacher Support) การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (Involvement) การสืบเสาะความรู้ (Investigation) การกำหนดเป้าหมายในการทำงาน (Task Orientation) การทำงานร่วมกัน (Cooperation) และความเสมอภาค (Equity) ควบคู่กับการศึกษาระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมโดยภาพรวมในปัจจุบัน
3. ควรมีการศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในประเทศไทยในภาพกว้างเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ
4. ควรมีการศึกษาผลของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมที่มีต่อตัวแปรทางการศึกษาอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สติปัญญา เจตคติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรมีการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมทั้งในห้องเรียนขนาดต่าง ๆ รายการूसาระการเรียนรู้

2. ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมแก่ครูผู้บริหารการศึกษา และนักการศึกษาทั่วไป

3. ควรกระตุ้นให้ครู ผู้บริหารการศึกษา นักการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในประเทศเห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสังคมในห้องเรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างเสริมบรรยากาศแห่งความสุขในสังคมแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] Pink, D. (2005). *A whole new mind*. New York: Riverhead. *Practices survey: An English case study*. Educational Research and Evaluation, 12(5), 423-444.
- [2] Damon, W. (2008). *The path to purpose: Helping our children find their calling in life*. New York: Free Press.
- [3] Hamilton, S. F., Hamilton, M. A., & Pittman, K. (2004). *Principles for youth development*. In S. F. Hamilton & H. M. A. Hamilton (Eds.), *The youth development handbook: coming of age in American communities* (pp. 3-22). Thousand Oaks, CA: Sage.
- [4] Deakin Crick, R. D. & McCombs, B. (2006). *The assessment of learner-centered*. Retrieved November 14, 2017, from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13803610600697021>
- [5] Fang, H. Timothy, T., Jose Carlos, S., Francisco Jose, G. and Susana, O. (2019). Cultural Values and Technology adoption: A model comparison with school teachers from China and Spain. *Computer and Education Research Journal*, 133, 69-81.
- [6] Larson, R. W. (2000). *Toward a psychology of positive youth development*. *American Psychologist*, 55(1), 170-183.
- [7] Bridgeland, J. M., Dilulio, J. J., & Morison, K. B. (March, 2006). *The silent epidemic: Perspectives of high school dropouts*. A Report by Civic Enterprises in association with Peter D. Hart Research Associates for the Bill & Melinda Gates Foundation.
- [8] Julia Morinaj, T., Jan, S., Alyssa Lauren, G., Andreas H., Tina, H. and Kaja, M. (2017). *School Alienation: A construct validation study*. *Front line learning research*, 5(2), 36-59.
- [9] Brown, M. R., Higgins, K., & Paulsen, K. (2003). *Adolescent Alienation: What is it and what can educators do about it?* *Intervention in School and Clinic*, 39(1), 3-9.
- [10] Barton, Paul E. (2005). *One third of a nation: Rising dropout rates and declining opportunities*. Princeton, NJ: Educational Testing Service, 3. Retrieved October 26, 2017 from: http://www.ets.org/Media/Education_Topics/pdf/onethird.pdf.
- [11] Fry, B. J. (1998). *Classroom environment instruments: Development, validity and applications*. *Learning environments research*, 1(1), 7-34.

- [12] Reker, G. T., & Wong, P. T. P. (1988). Aging as an individual process: Toward a theory of personal meaning. In J. E. Birren and V. L. Bengtson (Eds.), *Emergent theories of aging* (pp. 214-246). New York: Springer Publishing.
- [13] Benjamin C. & Kenn F. (2014). The evaluation of physical learning environments: A critical review of the literature. *Learning environment research journal*, 17: 1-28, 2.
- [14] Thomas, I. & Hlen, A. (2013). Perception of psychological environment of chemistry by senior secondary school teachers and their students: a Nigerian perspective. *Research on humanities and social sciences*, 3(1), 115.
- [15] Fraser, B.J., Fisher, D.L and McRobbie, C.J. (1996) Development, validation and use of personal and class forms of a new classroom environment instrument. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, New York.
- [16] บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดและวิธีการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท วัฒนาพานิช จำกัด.
- [17] UNESCO. (2017). Psychosocial environment. Retrieved November 14, 2017, from <http://www.unesco.org/new/en/education/themes/strengthening-educationsystems/quality-framework/technical-notes/the-psychosocial-environment/>
- [18] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2532). *การศึกษาเอกชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- [19] Ernesto, L., Diego, B., Paola, M. and Patrizia P. (2019). High-school satisfaction scale (H-Sat scale): evaluation of contextual satisfaction in relation to high-school students' life satisfaction. *Behav sci (Basel)*, 9(12), 125.
- [20] Wasley, P. A., Fine, M., Gladden, M., Holland, N. E., King, S. P., Mosak, E., & Powell, L. C. (2000). *Small schools: Great strides. A study of new small schools in Chicago*.
- [21] Betts, J. R., & Shkolnik, J. L. (1999). The behavioral effects of variations in class size: The case of math teachers. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 21(2), 193-213.